

تجارت کالایی ایران و عراق طی ۱۰ ماهه نخست ۱۳۹۹

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

معاونت بررسی‌های اقتصادی

تهیه کننده: مهسا رجبی نژاد

ناظر: عاطفه قاسمیان

واحد گردآوری و تحلیل آمارهای اقتصادی

معاونت بررسی‌های اقتصادی

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

اسفند ۱۳۹۹

از طریق ایمیل زیر می‌توانید پیشنهادها و نظرات اصلاحی خود را به واحد مربوطه منعکس نمایید:

Economic.tccim@gmail.com

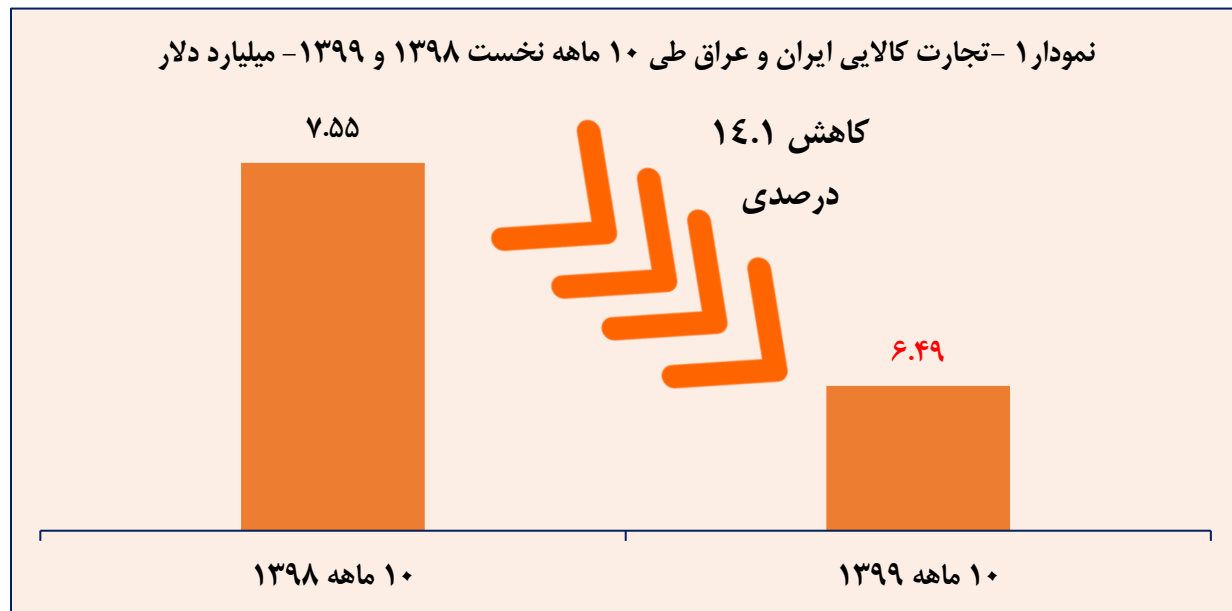
استفاده از مطالب این گزارش با ذکر منبع بلامانع است.

چکیده

بر اساس آمارهای منتشر شده توسط گمرک، تجارت کالایی ایران و عراق (بدون احتساب نفت خام) طی ۱۰ ماهه نخست سال ۱۳۹۹ حدود ۶.۵ میلیارد دلار بوده که این میزان نسبت به مدت مشابه سال ۱۳۹۸ با کاهش حدود ۱۴ درصدی مواجه شده است. از رقم تجارت ۱۰ ماهه نخست سال ۱۳۹۹، حدود ۶.۴ میلیارد دلار مربوط به صادرات ایران به عراق (معادل ۹۸ درصد) و حدود ۱۰۱ میلیون دلار مربوط به واردات ایران از این کشور (معادل ۲ درصد) بوده که هر دو این ارقام نسبت به ۱۰ ماهه سال ۱۳۹۸، کاهش داشته‌اند. ارزش صادرات ایران به عراق در ۱۰ ماهه نخست سال ۱۳۹۹ نسبت به مدت مشابه سال قبل حدود ۱۴ درصد و ارزش واردات ایران از عراق در مدت مذکور حدود ۱۲ درصد کاهش یافته است. تراز تجاری ایران با عراق طی ۱۰ ماهه نخست سال ۱۳۹۹ حدود ۱ میلیارد دلار تضعیف شده و به ۶.۳ میلیارد دلار رسیده است. این کاهش عمدتاً به علت کاهش بیشتر در صادرات ایران به عراق (کاهش ۱ میلیارد دلاری) در مقایسه با کاهش واردات ایران از عراق (کاهش ۱۴ میلیون دلاری) نسبت به ۱۰ ماهه نخست ۱۳۹۸ بوده است.

تصویر کلی تجارت کالایی ایران و عراق طی ۱۰ ماهه نخست سال ۱۳۹۹

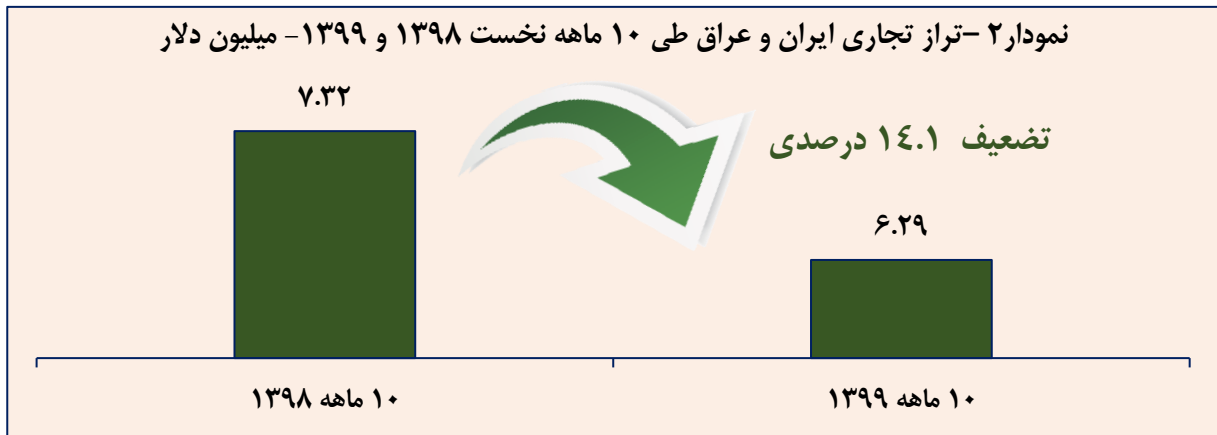
بر اساس آمارهای منتشر شده توسط گمرک، تجارت کالایی (صادرات و واردات) ایران و عراق طی ۱۰ ماهه نخست سال ۱۳۹۹ حدود ۶.۵ میلیارد دلار بوده که این میزان نسبت به مدت مشابه سال ۱۳۹۸ با کاهش حدود ۱۴ درصدی مواجه شده است (نمودار ۱). از رقم تجارت ۱۰ ماهه نخست سال ۱۳۹۹، حدود ۶.۴ میلیارد دلار مربوط به صادرات کالایی (بدون نفت خام) ایران به عراق است که تقریباً ۴.۱ میلیارد دلار آن صادرات غیرنفتی (بدون احتساب فصل ۲۷) است. ارزش واردات ایران از عراق نیز طی مدت مذکور، حدود ۱۰۱ میلیون دلار بوده است. ارزش صادرات ایران به عراق در ۱۰ ماهه نخست سال ۱۳۹۹ نسبت به مدت مشابه سال قبل حدود ۱۴ درصد و ارزش واردات ایران از عراق در مدت مذکور حدود ۱۲ درصد کاهش یافته است. متوسط قیمت صادراتی ایران به عراق (بدون نفت خام) طی ۱۰ ماهه نخست ۱۳۹۹ حدود ۲۸۶ دلار به ازای هر تن بوده؛ این درحالی است متوسط قیمت کل صادرات کالایی (بدون نفت خام) ایران طی مدت مذکور ۲۹۷ دلار به ازای هر تن بوده است. متوسط قیمت واردات کالایی ایران از عراق نیز در ۱۰ ماهه نخست ۱۳۹۹، حدود ۱۰۸۵ دلار در هر تن بوده که از متوسط قیمت کل واردات کشور در این مدت (۱۲۷۲ دلار در هر تن) پایین‌تر است.

جدول ۱. تجارت کالایی ایران و عراق طی ۱۰ ماهه نخست ۱۳۹۹ و ۱۳۹۸ (میلیارد دلار)

درصد تغییر	۱۰ ماهه نخست ۱۳۹۹	۱۰ ماهه نخست ۱۳۹۸	
-۱۴.۰۹	۶.۳۹	۷.۴۴	صادرات کالایی بدون نفت خام
-۱۲.۲۶	۰.۱۰	۰.۱۱	واردات
-۱۴.۰۶	۶.۴۹	۷.۵۵	کل تجارت
-۱۴.۱۲	۶.۲۹	۷.۳۲	تراز تجاری

تراز تجاری ایران با عراق طی ۱۰ ماهه نخست سال ۱۳۹۹ حدود ۱ میلیارد دلار تضعیف شده و به ۶.۳ میلیارد دلار رسیده است. این کاهش عمدتاً به علت کاهش بیشتر در صادرات ایران به عراق (کاهش ۱ میلیارد دلاری) در مقایسه با کاهش واردات ایران از عراق (کاهش ۱۴ میلیون دلاری) نسبت به ۱۰ ماهه نخست ۱۳۹۸ بوده است (نمودار ۲).

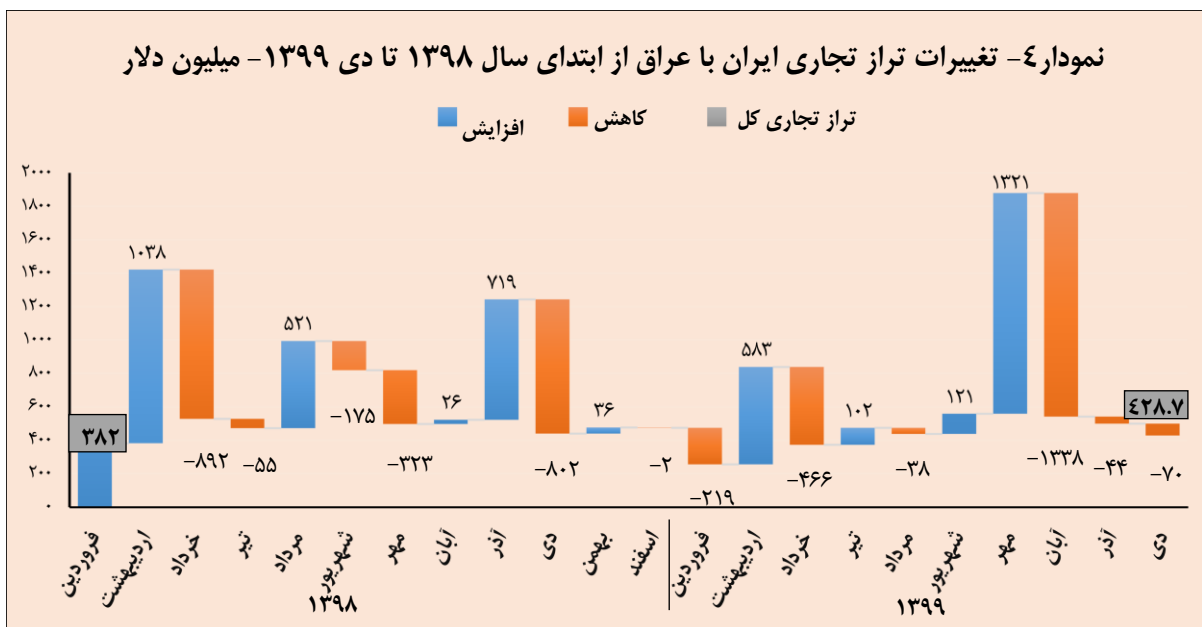
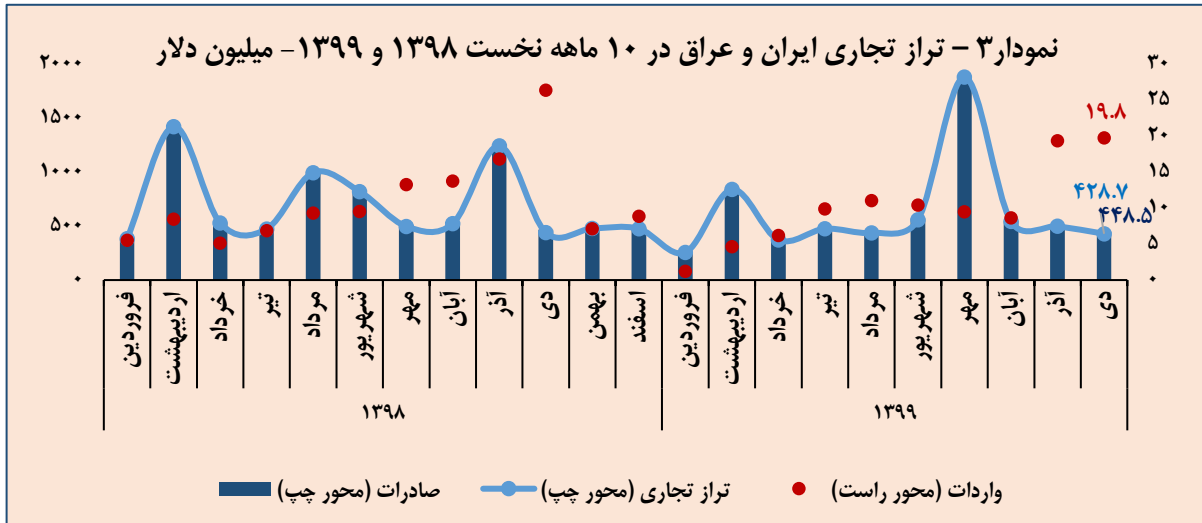
منبع داده‌ها: گمرک ج.ا.

روند ماهانه تجارت ایران و عراق

بررسی روند ماهانه تجارت کالایی ایران با عراق از ابتدای سال ۱۳۹۸ نشان می‌دهد، همواره تراز تجاری با این کشور به نفع ایران مثبت بوده، اگرچه در برخی ماه‌ها با فراز و نشیب‌هایی همراه بوده است. تراز تجاری ایران در دی ۱۳۹۹ برای چهارمین ماه پیاپی تضعیف شده و در این ماه به حدود ۴۲۹ میلیون دلار رسیده که نسبت به آذر ۱۳۹۹، کاهش ۷۰ میلیون دلاری و نسبت به دی ۱۳۹۸ کاهش حدود ۱۲ میلیون دلاری را تجربه کرده است.

صادرات به عراق از آبان ۱۳۹۹ روند نزولی را طی کرده و در دی ۱۳۹۹ به ۴۴۸.۵ میلیون دلار رسیده است. ارزش صادرات به عراق در مدت مذکور نسبت به بهمن ۱۳۹۹، حدود ۱۳.۴ درصد و نسبت به مدت زمان مشابه سال قبل حدود ۴ درصد کاهش یافته است.

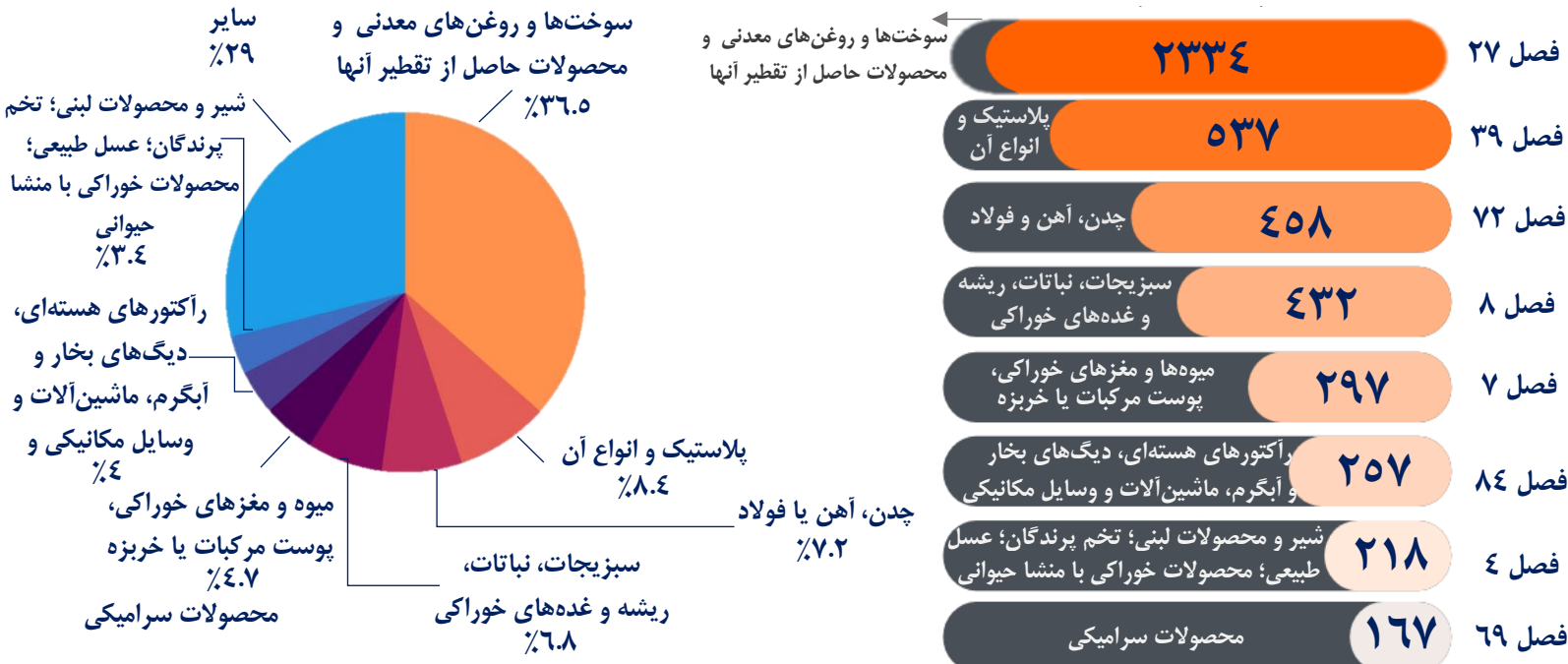
روند صعودی ارزش واردات ایران از عراق که از ابتدای سال ۱۳۹۹ تا مرداد همین سال ادامه یافته بود در شهریور متوقف گردیده و مجدداً از آذر ۱۳۹۹ روند صعودی را در پیش گرفته و در دی ماه به ۱۹.۸ میلیون دلار رسیده که نسبت به آذر ۱۳۹۹ و دی ۱۳۹۸ به ترتیب با افزایش ۲ درصدی و کاهش ۲۵ درصدی همراه بوده است (نمودار ۳ و ۴).

منبع داده‌ها: گمرک ج.ا.

عمده‌ترین گروه‌های کالایی صادراتی ایران (بدون نفت خام و فصل ۲۷) به عراق طی ۱۰ ماهه نخست ۱۳۹۹

در نمودار ۵ و ۶، گروه‌های کالایی عمده صادراتی ایران (بدون احتساب نفت خام) به عراق مشخص شده است. در میان این گروه کالاها، طی ۱۰ ماهه نخست ۱۳۹۹، فصل ۲۷ شامل سوخت‌ها و روغن‌های معدنی و محصولات حاصل از تقطیر آنها با سهم ۳۶.۵ درصدی بیشترین سهم از صادرات ایران به عراق را طی مدت مذکور به خود اختصاص داده است. ارزش صادرات ایران در این گروه کالایی طی ۱۰ ماهه ۱۳۹۹ حدود ۲.۳ میلیارد دلار بوده است. فصل ۳۹ شامل پلاستیک و انواع آن با سهم ۸.۴ درصدی (۵۳۷ میلیون دلار) و گروه چدن، آهن و فولاد (فصل ۷۲) با سهم ۷.۲ درصدی (۴۵۸ میلیون دلار) دومین و سومین گروه کالایی بزرگ صادراتی ایران به عراق در مدت مذکور هستند.

منبع داده‌ها: گمرک ج.ا.

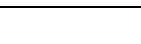
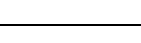
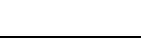

۳۰ کالای مهم صادرات غیر نفتی ایران به عراق طی ۱۰ ماهه نخست ۱۳۹۹

مطابق آمارهای گمرک، طی ۱۰ ماهه نخست سال ۱۳۹۹، حدود ۳۶.۵ درصد از کل ارزش صادرات ایران مربوط به فصل ۲۷ و نزدیک به ۳۵ درصد دیگر آن مربوط به ۵۰ قلم کالا بوده که این دو روی هم بیش از ۷۰ درصد از ارزش کل صادرات ایران به عراق طی مدت مذکور را به خود اختصاص می‌دهند. در میان اقلام صادراتی ایران به عراق، ارزش صادرات «میله‌های آهنی یا فولادی» با کد تعرفه ۷۲۱۴۲۰۰۰ حدود ۳۰۵ میلیون دلار بوده که با سهم ۴.۸ درصدی بیشترین سهم از ارزش صادرات ایران به این کشور را به خود اختصاص داده است. صادرات این کالا به عراق از فروردین ۱۳۹۹ با روند صعودی همراه بوده و در دی ۱۳۹۹ به حدود ۷۰ میلیون دلار رسیده است. متوسط قیمت صادراتی این محصول به عراق ۴۲۹ دلار به ازای هر تن بوده است. پس از این محصول، صادرات «اجزاء و قطعات توربین های بخار» با کد تعرفه ۸۴۰۶۹۰۰۰ و «کاشی، چهارگوش و لوح، برای فرش کردن یا روکش کردن آتشدان یا دیوار» با کد تعرفه ۶۹۰۷۲۲۰۰ هردو با سهم ۱.۶ درصد و به ترتیب به ارزش حدود ۱۰۲ میلیون دلار و حدود ۷۳ میلیون دلار قرار دارند. متوسط قیمت صادراتی این دو محصول طی ۱۰ ماهه نخست ۱۳۹۹ به ترتیب ۱۳۰۲۲ دلار به ازای هر تن و ۵۲ دلار به ازای هر تن است (جدول ۲). شایان ذکر است صادرات هردو این کالاها از ابتدای سال ۱۳۹۹ با فراز و نشیب‌هایی همراه بوده است.

جدول ۲. فهرست اقلام عمده صادراتی غیر نفتی ایران به عراق طی ۱۰ ماهه نخست ۱۳۹۹

ردیف	کد تعرفه	شرح تعرفه	ارزش (هزار دلار)	روند ماهانه صادرات طی ۱۰ ماهه ۱۳۹۹	وزن (هزار تن)	میانگین قیمت (دلار بر تن)	سهم از کل ارزش صادرات (درصد)
۱	۷۲۱۴۲۰۰۰	میله‌های آهنی یا فولادی، گرم نوردشده دارای دندان، برآمدگی گودی یا بعداز نوردتاب داده شده، یا با تغییرشکل یافتگی‌های حاصل از نورد	۳۰۵		۷۱۱	۴۲۹	۴.۸
۲	۸۴۰۶۹۰۰۰	اجزاء و قطعات توربین های بخار	۱۰۲		۸	۱۳۰۲۲	۱.۶
۳	۶۹۰۷۲۲۰۰	کاشی، چهارگوش و لوح، برای فرش کردن یا روکش کردن آتشدان یا دیوار، به‌استثنای موارد ذکر شده در شماره‌های فرعی ۳۰ ۶۹۰۷ و ۶۹۰۷۴۰: با ضریب جذب آب وزنی بیش از ۰/۵ درصد و حداکثر ۱۰ درصد	۱۰۲		۱۹۶۷	۵۲	۱.۶
۴	۰۸۰۸۱۰۰۰	سیب، تازه	۷۳		۲۴۹	۲۹۵	۱.۲
۵	۲۰۰۲۹۰۱۰	رب گوجه فرنگی	۷۳		۸۷	۸۴۱	۱.۱
۶	۰۷۰۲۰۰۰۰	گوجه فرنگی، تازه یا سرد کرده	۶۴		۱۴۲	۴۴۸	۱.۰
۷	۰۴۰۶۹۰۰۰	سایر پنیر ها که در جای دیگری مذکور یا مشمول نباشد	۶۱		۵۱	۱۱۹۸	۰.۹
۸	۰۸۰۷۱۱۰۰	هندوانه، تازه	۶۰		۲۸۷	۲۱۰	۰.۹
۹	۰۷۰۲۱۰۱۰	پیاز تازه یا سرد کرده	۵۶		۲۰۳	۲۷۶	۰.۹
۱۰	۵۷۰۲۹۲۰۰	کف‌پوش‌های غیرمخملی باف، از مواد نسجی سنتتیک یا مصنوعی آماده مصرف.	۵۵		۱۳	۴۰۸۴	۰.۹
۱۱	۸۴۷۹۶۰۱۰	کولرهای آبی خانگی با هوا دهی حدا کثر ۸۰۰۰ فوت مکعب در دقیقه	۵۳		۳۶	۱۴۶۷	۰.۸

ردیف	کد تعرفه	شرح تعرفه	ارزش (هزار دلار)	روند ماهانه صادرات طی ۱۰ ماهه ۱۳۹۹	وزن (هزار تن)	میانگین قیمت (دلار بر تن)	سهم از کل ارزش صادرات (درصد)
۱۲	۰۸۰۲۵۱۰۰	پسته‌ها با پوست تازه یا خشک	۵۳		۸	۶۷۳۸	۰.۸
۱۳	۱۷۰۴۹۰۹۰	سایر شیرینی‌ها بدون کاکائو	۵۰		۴۱	۱۲۰۸	۰.۸
۱۴	۱۹۰۵۳۱۰۰	بیسکویت‌هایی که به آن‌ها مواد شیرین کننده افزوده‌اند	۵۰		۵۴	۹۲۳	۰.۸
۱۵	۳۹۲۴۱۰۹۰	لوازم سرمیز و لوازم آشپزخانه پلاستیکی بجز ظروف ملامین	۴۸		۳۸	۱۲۶۹	۰.۸
۱۶	۳۹۲۶۹۰۹۹	سایر مصنوعات از مواد پلاستیکی غیر مذکور بجز کپسول دارویی از نوع ژلاتین سخت	۴۶		۳۸	۱۲۰۵	۰.۷
۱۷	۳۹۲۴۹۰۰۰	لوازم خانه‌داری و پاکیزگی که در جای دیگر مذکور نیست، از مواد پلاستیکی	۴۵		۴۰	۱۱۲۱	۰.۷
۱۸	۳۱۰۲۱۰۰۰	اوره حتی به صورت محلول در آب	۴۴		۲۶۳	۱۶۶	۰.۷
۱۹	۰۸۰۹۴۰۰۰	آلو و گوجه، تازه	۳۲		۵۹	۷۰۸	۰.۷
۲۰	۱۹۰۵۹۰۹۰	سایر نان‌ها؛ غیره؛ فطیر؛ خمیر برای لاک و مهر و خمیرهای خشک کرده آرد غیر مذکور در جای دیگر	۴۱		۳۷	۱۰۹۰	۰.۶
۲۱	۲۵۲۳۱۰۰۰	سیمان‌های پودر نشده موسوم به کلینکر	۳۴		۲۰۰۳	۱۷	۰.۵
۲۲	۳۹۲۰۱۰۹۰	صفحه‌ها و ورق‌ها و ورقه‌های نازک غیر مذکور از پلیمرهای اتیلن غیر اسفنجی مستحکم نشده	۳۴		۳۳	۱۰۳۱	۰.۵
۲۳	۰۴۰۱۵۰۱۰	خامه شیر	۳۲		۲۹	۱۱۱۵	۰.۵

ردیف	کد تعرفه	شرح تعرفه	ارزش (هزار دلار)	روند ماهانه صادرات طی ۱۰ ماهه ۱۳۹۹	وزن (هزار تن)	میانگین قیمت (دلار بر تن)	سهم از کل ارزش صادرات (درصد)
۲۴	۷۲۱۶۳۲۰۰	پروفیل بامقطع از آهن یا فولاد غیر ممزوج فقط، گرم نوردشده گرم کشیده شده یا اکستروژن شده با بلندی ۸۰ میلیمتر یا بیشتر.	۳۱		۸۰	۳۹۱	۰.۵
۲۵	۷۳۲۶۹۰۹۰	سایر مصنوعات دیگر از آهن یا فولاد غیر مذکور در جای دیگر	۳۱		۲۱	۱۵۰۴	۰.۵
۲۶	۰۸۰۷۱۹۰۰	خریزه و هماننده آن، تازه	۳۰		۱۵۱	۲۰۱	۰.۵
۲۷	۶۳۰۵۳۳۰۰	سایر، جوال و کیسه برای بسته‌بندی به دست آمده از نوار یا اشکال همانند از پلی‌اتیلن یا پلی پروپیلن	۳۰		۲۳	۱۳۰۹	۰.۵
۲۸	۴۸۱۹۱۰۰۰	کارتن، قوطی، جعبه از کاغذ یا مقوای موج دار	۲۹		۴۳	۶۶۳	۰.۴
۲۹	۰۸۰۹۳۰۰۰	هلو، همچین شلیل و شفتالو، تازه	۲۹		۴۲	۶۷۷	۰.۴
۳۰	۰۴۰۷۲۱۱۰	تخم خوراکی پرندگان	۲۸		۴۷	۵۹۹	۰.۴

منبع داده‌ها: گمرک ج.ا.ا.

صادرات مواد غذایی و کشاورزی به عراق طی ۱۰ ماهه نخست ۱۳۹۹

طی ۱۰ ماهه ۱۳۹۹، ایران حدود ۱.۴ میلیارد دلار مواد غذایی و کشاورزی (فصول ۱ تا ۲۳) به عراق صادر کرده است. حدود ۵.۱ درصد از کل ارزش صادرات کالاهای کشاورزی به عراق به کالای «سیب، تازه» با کد تعرفه ۰۸۰۸۱۰۰۰ اختصاص داشته است. ایران طی این مدت حدود ۷۳.۵ میلیون دلار از این محصول با متوسط قیمت ۲۹۵ دلار بر تن، به عراق صادر کرده است. دو کالای عمده غذایی و کشاورزی صادراتی دیگر ایران به عراق، «رب گوجه فرنگی» و «گوجه فرنگی، تازه یا سرد کرده» بوده که به ترتیب با صادرات ۷۳.۴ میلیون دلار و ۶۳.۶ میلیون دلار سهم‌های حدود ۵ درصدی و ۴ درصدی از ارزش کل صادرات محصولات غذایی و کشاورزی ایران به عراق را تشکیل می‌دهد. متوسط قیمت این دو محصول به ترتیب ۸۴۱ و ۴۴۸ دلار به ازای هر تن است (جدول ۳).

جدول ۳. فهرست اقلام عمده صادراتی محصولات غذایی و کشاورزی ایران به عراق طی ۱۰ ماهه ۱۳۹۹

ردیف	کد تعرفه	شرح تعرفه	ارزش (میلیون دلار)	وزن (تن)	میانگین قیمت (دلار بر تن)	سهم از کل ارزش صادرات کشاورزی (درصد)
۱	۰۸۰۸۱۰۰۰	سیب، تازه	۷۳	۲۴۹۴۲۱	۲۹۵	۵.۱
۲	۲۰۰۲۹۰۱۰	رب گوجه فرنگی	۷۳	۸۷۳۰۸	۸۴۱	۵.۱
۳	۰۷۰۲۰۰۰۰	گوجه فرنگی، تازه یا سرد کرده	۶۴	۱۴۲۰۱۷	۴۴۸	۴.۴
۴	۰۴۰۶۹۰۰۰	سایر پنیر ها که در جای دیگری مذکور یا مشمول نباشد	۶۱	۵۰۵۲۸	۱۱۹۸	۴.۲
۵	۰۸۰۷۱۱۰۰	هندوا نه، تازه	۶۰	۲۸۶۵۹۱	۲۱۰	۴.۲
۶	۰۷۰۳۱۰۱۰	پیاز تازه یا سرد کرده	۵۶	۲۰۲۸۴۹	۲۷۶	۳.۹
۷	۰۸۰۲۵۱۰۰	پسته ها با پوست تازه یا خشک	۵۳	۷۸۱۹	۶۷۳۸	۳.۷
۸	۱۷۰۴۹۰۹۰	سایر شیرینی ها بدون کاکائو	۵۰	۴۱۴۷۸	۱۲۰.۸	۳.۵
۹	۱۹۰۵۳۱۰۰	بیسکویت هایی که به آن ها مواد شیرین کننده افزوده اند	۵۰	۵۴۰۸۶	۹۲۳	۳.۵
۱۰	۰۸۰۹۴۰۰۰	آلو و گوجه، تازه	۴۲	۵۹۲۳۱	۷۰.۸	۲.۹
۱۱	۱۹۰۵۹۰۹۰	سایر نان ها؛ غیره؛ فطیر؛ خمیر برای لاک و مهر و خمیرهای خشک کرده آرد غیر مذکور در جای دیگر	۴۱	۳۷۴۸۷	۱۰۹۰	۲.۸
۱۲	۰۴۰۱۵۰۱۰	خامه شیر	۳۲	۲۸۶۷۷	۱۱۱۵	۲.۲
۱۳	۰۸۰۷۱۹۰۰	خریزه و هماننده آن، تازه	۳۰	۱۵۱۰۹۳	۲۰۱	۲.۱
۱۴	۰۸۰۹۳۰۰۰	هلو، همچین شلیل و شفتالو، تازه	۲۹	۴۲۱۰۸	۶۷۷	۲.۰
۱۵	۰۴۰۷۲۱۱۰	تخم خوراکی پرندگان	۲۸	۴۷۰۰۷	۵۹۹	۲.۰
۱۶	۰۳۰۲۷۳۰۰	انواع ماهی کپور به استثنای جگر ماهی، تخم ماهی	۲۸	۱۶۴۰۹	۱۷۰.۲	۱.۹
۱۷	۲۱۰۵۰۰۰۰	بستنی و سایر شربتهای یخ زده حتی دارای کاکائو.	۲۸	۱۶۳۱۳	۱۷۰.۱	۱.۹
۱۸	۰۷۰۲۰۰۱۰	گوجه فرنگی زراعی تازه یا سرد کرده	۲۷	۵۷۲۸۵	۴۷۸	۱.۹
۱۹	۰۸۰۵۱۰۰۰	پرتقال، تازه یا خشک کرده	۲۷	۹۴۰۰۴	۲۸۳	۱.۸
۲۰	۰۷۰۱۹۰۰۰	سیب زمینی، تازه یا سرد کرده	۲۶	۲۰۱۱۰۸	۱۳۱	۱.۸

منبع داده‌ها: گمرک ج.ا.

۳۰ کالای صادراتی غیر نفتی ایران به عراق با بالاترین میانگین قیمت طی ۱۰ ماهه نخست

با توجه به جدول ۴، در میان اقلام صادراتی ایران به عراق طی ۱۰ ماهه نخست ۱۳۹۹، سه کالای «دوربین دوچشمی»، «اسیدهای پلی کربوکسیلیک سیکلانیک» و «آنتی سرمها و سایر مشتقات خونی» به ترتیب با میانگین قیمت ۴۶۵۴ دلار به ازای هر کیلوگرم، ۱۹۵۰ دلار به ازای هر کیلوگرم و ۱۶۹۹ دلار به ازای هر کیلوگرم، بالاترین میانگین قیمت اقلام صادراتی

را طی مدت مذکور به خود اختصاص داده‌اند. همانطور که ملاحظه می‌شود هر سه این کالاها سهم ناچیزی (کمتر از ۱ درصد) از کل ارزش صادرات ایران طی ۱۰ ماهه نخست ۱۳۹۹ به عراق را دارند.

جدول ۴. فهرست اقلام عمده صادراتی غیر نفتی ایران به عراق با بالاترین میانگین قیمت صادرات طی ۱۰ ماهه ۱۳۹۹

ردیف	کد تعرفه	شرح تعرفه	ارزش صادرات (هزار دلار)	وزن (تن)	میانگین قیمت (دلار بر کیلوگرم)
۱	۹۰۰۵۱۰۰۰	دوربین دوچشمی	۹۳۱	۰.۲	۴۶۵۴
۲	۲۹۱۷۲۰۰۰	اسیدهای پلی کربوکسیلیک سیکلانیک، سیکلنیک یا سیکلوترپنیک، کانیدریدها، هالوژنورها، پراکسیدها، پراکسی اسیدهای آن‌ها و مشتقات آن‌ها	۹۷۵	۰.۵	۱۹۵۰
۳	۳۰۰۲۱۲۰۰	آنتی سرماها و سایر مشتقات خونی	۵۸۱	۰.۳	۱۶۹۹
۴	۹۰۲۱۳۹۱۰	لنز داخل چشمی از جنس (Poly Metil (Metaacrilat PM.M.A	۳	۰.۰	۱۴۸۸
۵	۳۰۰۴۹۰۱۲	سایر داروها به استثنای دارای تولید داخلی مشابه غیر مذکور در جای دیگر	۸۱۷	۰.۷	۱۱۲۵
۶	۳۰۰۲۱۲۹۰	سایر آنتی سرم‌ها و مشتقات خونی غیر مذکور در جای دیگر	۲۹۲	۰.۴	۶۸۳
۷	۰۹۱۰۲۰۱۰	زعفران آماده برای خرده فروشی در بسته بندی کمتر از ۱۰ گرم	۶۵	۰.۱	۵۸۴
۸	۰۹۱۰۲۰۲۰	انواع پودر زعفران در بسته بندی کمتر از ۱۰ گرم آماده برای خرده فروشی	۲	۰.۰	۵۵۳
۹	۰۹۱۰۲۰۳۰	انواع زعفران در بسته بندی ۳۰-۱۰ گرم آماده برای خرده فروشی	۷	۰.۰	۵۳۹
۱۰	۰۹۱۰۲۰۹۰	زعفران در بسته بندی بیش از ۳۰ گرم	۱۰	۰.۰	۵۳۰
۱۱	۲۹۴۲۰۰۹۰	سایر ترکیبات آلی غیر مذکور در جای دیگر	۳۳	۰.۱	۲۴۶
۱۲	۹۰۱۸۵۰۳۰	چاقوی مخصوص جراحی چشم	۱۹	۰.۱	۱۶۷
۱۳	۳۰۰۶۷۰۹۰	سایر فرآورده‌های روان کننده که به شکل ژل در طب انسانی یا حیوانی کاربرد دارد به غیر از ژل الکتروود پزشکی	۱۱	۰.۱	۱۲۵
۱۴	۹۰۱۸۱۹۱۱	دستگاه مانیتور علائم حیاتی	۱۶۴	۱.۵	۱۱۱
۱۵	۳۰۰۴۹۰۱۱	رادیو دارو، دارای تولید داخلی مشابه	۵۶۲	۷.۲	۷۹
۱۶	۸۵۳۹۲۹۲۰	لامپ حبابی رشته‌ای ۲۰۰ وات به بالا	۳	۰.۰	۷۶
۱۷	۸۵۰۴۴۰۵۰	کنترل دور موتور Inverter	۵	۰.۱	۵۹
۱۸	۳۳۰۴۲۰۲۰	فرآورده‌ها برای آرایش چشم به استثنای مغز مداد آرایشی، در بسته بندی آماده برای خرده فروشی	۶	۰.۱	۴۸
۱۹	۹۰۲۲۱۴۴۰	دستگاه رادیولوژی ساده از نوع آنالوگ یا دیجیتال	۲۵	۰.۶	۴۲

ردیف	کد تعرفه	شرح تعرفه	ارزش صادرات (هزار دلار)	وزن (تن)	میانگین قیمت (دلار بر کیلوگرم)
۲۰	۸۵۳۹۵۰۰۰	لامپ‌های ساخته شده از دیودهای ساطع - نور (LED)	۱۲۰۴	۲۹.۷	۴۱
۲۱	۸۴۷۱۵۰۱۰	جعبه کامپیوتر شخصی شامل کلیه واحدها و متفرعات داخلی از جمله درا یوها، بردها، حافظه و هاردو....	۱	۰.۰	۴۰
۲۲	۳۰۰۶۱۰۱۰	نخهای جراحی بدون سوزن به سایز نخ صفر تا ۵/۰ از انواع کاتگوت پلین، کاتگوت کرومیک، نایلون، سیلک، پلی پروپیلن.	۱۱	۰.۳	۳۵
۲۳	۹۴۰۵۴۰۱۰	چراغ سیالیستیک برای عمل جراحی	۲۸	۰.۸	۳۳
۲۴	۴۱۰۵۳۰۰۰	پوست از گوسفند یا بره به حالت خشک (تازه از دباغی درآمده ولی هنوز رنگ یا رنگ آمیزی نشده (Crust)	۷۱۶۹	۲۳۷.۹	۳۰
۲۵	۹۰۲۸۳۰۱۹	سایر کنتورهای برق تک فاز بجز نوع الکترومکانیکی	۲۰	۰.۷	۲۹
۲۶	۳۳۰۴۱۰۱۰	فرآورده‌ها برای آرایش لب در بسته بندی آماده برای خرده فروشی	۴	۰.۲	۲۹
۲۷	۵۷۰۱۱۰۹۰	سایر کف پوش‌ها بجز گبه از پشم یا از موی نرم (کرک) حیوان	۲۲۳	۷.۷	۲۹
۲۸	۶۱۰۳۴۲۰۰	شلوار و شلوار سرهم دارای بند و پیش بند، نیم شلوار و شلوار خیلی کوتاه، مردانه یا پسرانه، کشیاف یا قلاب باف از پنبه	۳	۰.۱	۲۸
۲۹	۹۰۲۶۱۰۱۰	فلومتر	۳	۰.۱	۲۶
۳۰	۹۰۱۸۱۹۹۰	سایر دستگاه‌های برقی تشخیص بیماری غیر مذکور در جای دیگر	۵	۰.۲	۲۵

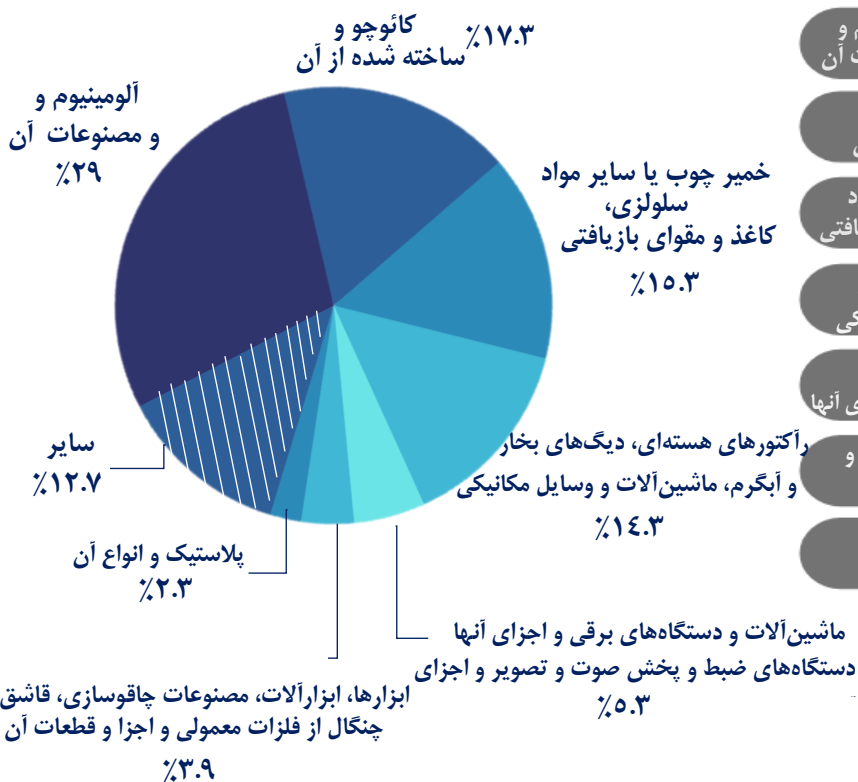
منبع داده‌ها: گمرک ج.ا.ا

عمده‌ترین گروه‌های کالایی وارداتی ایران از عراق طی ۱۰ ماهه نخست ۱۳۹۹

در نمودار ۷ و نمودار ۸، گروه‌های کالایی عمده وارداتی ایران از عراق مشخص شده است. در میان این گروه کالاها، طی ۱۰ ماهه نخست ۱۳۹۹، فصل ۷۶ شامل آلومینیوم و مصنوعات آن با سهم ۲۹ درصدی بیشترین سهم از واردات ایران از عراق را طی مدت مذکور به خود اختصاص داده است. ارزش واردات ایران در این گروه کالایی طی ۱۰ ماهه ۱۳۹۹ حدود ۲۹ میلیون دلار بوده است. گروه کائوچو و اشیای ساخته شده از آن (فصل ۴۰) و گروه خمیر چوب یا سایر موارد سلولزی؛ کاغذ و مقوای بازیافتی (فصل ۴۷) نیز با سهم ۱۷.۳ درصدی (۱۷ میلیون دلار) و ۱۵.۳ درصدی (۱۵ میلیون دلار) دومین و سومین گروه کالایی بزرگ وارداتی ایران از عراق در مدت مذکور هستند.

نمودار ۸ - سهم گروه‌های کالایی

از کل واردات ایران از عراق طی ۱۰ ماهه نخست ۱۳۹۹

نمودار ۷. گروه‌های کالایی عمده وارداتی ایران از عراق به

ترتیب ارزش طی ۱۰ ماهه نخست ۱۳۹۹ (میلیون دلار)

منبع داده‌ها: گمرک ج.ا.ا.

۳۰ کالای مهم وارداتی ایران از عراق طی ۱۰ ماهه نخست ۱۳۹۹

با توجه به آمارهای منتشر شده توسط گمرک، طی ۱۰ ماهه نخست سال ۱۳۹۹، در میان اقلام وارداتی ایران از عراق، ارزش واردات «آلیاژهای آلومینیوم، کارنشده» با کد تعرفه ۷۶۰۱۲۰۰۰ حدود ۲۱ میلیون دلار بوده که با سهم حدود ۲۱ درصدی بیشترین سهم از ارزش کل واردات ایران از این کشور را به خود اختصاص داده است. متوسط قیمت واردات این محصول از عراق ۱۶۶۳ دلار به ازای هر تن بوده است. پس از این محصول، واردات «خمیر چوب شیمیائی، آماده شده با سود یا با سولفات، غیر از خمیرها از درجه حل شونده، نیمه سفید شده تیره کاج» و «ماشین آلات و دستگاه‌های تولید یا تهیه نخ‌های نسجی، که در جای دیگر مذکور نباشد» با سهم ۹.۹ درصد (حدود ۹.۹ میلیون دلار) و ۹.۱ درصد (حدود ۹.۲ میلیون دلار) قرار دارند. متوسط قیمت واردات این دو محصول طی ۱۰ ماهه نخست ۱۳۹۹ به ترتیب ۹۰۱ دلار به ازای هر تن و ۹۰۶۵۸ دلار به ازای هر تن است (جدول ۵).

جدول ۵. فهرست اقلام عمده وارداتی ایران از عراق طی ۱۰ ماهه ۱۳۹۹

ردیف	کد تعرفه	شرح تعرفه	ارزش واردات (هزار دلار)	وزن (تن)	میانگین قیمت (دلار بر تن)	سهم از کل ارزش واردات (درصد)
۱	۷۶۰۱۲۰۰۰	آلیاژهای آلومینیوم، کارنشده.	۲۱۰۵۵	۱۲۶۵۹	۱۶۶۳	۲۰.۹
۲	۴۷۰۳۲۱۰۰	خمیرچوب شیمیائی، آماده شده با سود یا با سولفات، غیر از خمیرها از درجه حل شونده، نیمه سفید شده تیره کاج	۹۹۲۰	۱۱۰۱۴	۹۰۱	۹.۹
۳	۸۴۴۵۹۰۰۰	ماشین آلات و دستگاه‌های تولید یا تهیه نخ‌های نسجی، که در جای دیگر مذکور نباشد	۹۲۰۵	۱۰۲	۹۰۶۵۸	۹.۱
۴	۴۰۱۱۲۰۹۰	لاستیک رویی چرخ، بادی، نو، از کائوچو از انواعی که برای اتوبوسها و اتومبیل‌های باری به کار می‌رود به استثنای سایز ۲۲/۵ (R ۸۰۳۱۵)	۴۷۷۴	۱۷۰۸	۲۷۹۵	۴.۷
۵	۷۶۰۱۱۰۰۰	آلومینیوم بصورت کارنشده، غیرمزوج.	۴۱۱۲	۲۰۱۵	۲۰۴۱	۴.۱
۶	۷۶۰۲۰۰۰۰	قراضه و ضایعات آلومینیوم.	۴۰۲۷	۴۷۴۳	۸۴۹	۴.۰
۷	۴۰۱۱۲۰۱۰	لاستیک رویی چرخ، بادی، نو، از کائوچو از انواعی که برای اتوبوسها و اتومبیل‌های باری به کار می‌رود با سایز ۲۲/۵ (R ۸۰۳۱۵)	۲۸۴۷	۸۳۶	۴۶۰۳	۳.۸
۸	۴۷۰۷۱۰۰۰	کاغذ یا مقوای کرافت سفید نشده یا کاغذ یا مقوای موجکدار	۳۳۳۷	۱۷۵۱۴	۱۹۱	۳.۳
۹	۴۰۱۱۲۰۳۰	لاستیک رویی چرخ از انواعی که برای اتوبوس و اتومبیل‌های بازی به کار می‌رود با سایز ۲۴ (R ۱۲)	۲۷۰۴	۱۰۲۰	۲۶۵۱	۲.۷
۱۰	۴۰۱۱۱۰۹۰	سایر لاستیک رویی چرخ بادی، نو، از کائوچو از انواعی که برای اتومبیل‌های سواری (همچنین اتومبیل‌های استیشن واگن و اتومبیل‌های مسابقه)	۲۵۰۲	۷۵۲	۳۳۳۷	۲.۵
۱۱	۸۵۱۴۲۰۱۰	کوره‌ها و فرها که به وسیله القا عمل می‌کند	۲۴۲۵	۲۵۳	۹۵۸۵	۲.۴

ردیف	کد تعرفه	شرح تعرفه	ارزش واردات (هزار دلار)	وزن (تن)	میانگین قیمت (دلار بر تن)	سهم از کل ارزش واردات (درصد)
۱۲	۴۰۱۱۱۰۰۰	تایر بادی نو از کائوچو برای اتومبیل سواری (همچنین اتومبیل های استیشن واگن و اتومبیل های مسابقه)	۲۳۷۱	۷۲۹	۳۲۵۳	۲.۴
۱۳	۸۲۱۲۱۰۰۰	خود تراش	۲۳۰۲	۲۴۸	۹۲۶۶	۲.۳
۱۴	۵۴۰۴۱۱۰۰	تک رشته الاستو مریک سینتتیک ۶۷ دسی تکس یا بیشتر که بزرگترین بعد مقطع عرضی آن از یک میلیمتر بیشتر نباشد غیر از نخ دوخت و همچنین تک رشته های کمتر از ۶۷ دسی تکس	۱۶۰۹	۱۳۳	۱۲۰۶۴	۱.۶
۱۵	۸۴۴۵۱۹۰۰	ماشین های تهیه الیاف نسجی، که در جای دیگر مذکور نباشد	۱۳۱۱	۷	۱۹۰۲۹۱	۱.۳
۱۶	۸۳۰۲۴۲۹۰	سایر براق آلات و اتصالات برای میلان غیر از فنر گازی	۱۲۳۸	۲۲۴	۵۵۱۹	۱.۲
۱۷	۷۳۲۴۹۰۰۰	لوازم بهداشتی یا پاکیزگی و اجزاء و قطعات آن ها از آهن یا از چدن یا از فولاد	۱۲۳۸	۲۱۰	۵۹۰۴	۱.۲
۱۸	۴۷۰۷۹۰۰۰	سایر کاغذ یا مقوا برای بازیافت، همچنین آخال و ضایعات جور نشده	۱۱۲۷	۶۹۸۸	۱۶۱	۱.۱
۱۹	۴۷۰۷۲۰۰۰	سایر کاغذها یا مقواهای عمدتا ساخته شده از خمیر شیمیایی سفید شده، رنگ نشده در توده	۱۰۴۳	۵۰۱۹	۲۰۸	۱.۰
۲۰	۲۵۰۵۱۰۹۰	دکسترین و سایر نشاسته ها و فکولهای تغییر یافته به غیر از نشاسته حفاری	۱۰۳۷	۷۲۰	۱۴۴۰	۱.۰
۲۱	۴۱۰۱۵۰۰۰	پوست کامل، به وزن هر جلد بیش از ۱۶ کیلوگرم	۸۷۸	۱۶۸۲	۵۲۲	۰.۹
۲۲	۸۳۰۱۶۰۱۰	سیلندر (مغزی) قفل درب ساختمان	۸۷۰	۷۰	۱۲۴۴۵	۰.۹
۲۳	۳۹۰۷۳۰۹۰	سایر رزین های اپوکسید به غیر از رنگ پودری آماده و نیمه آماده (فلس و گرا نول)	۸۶۲	۲۵۲	۳۴۲۷	۰.۹
۲۴	۸۲۱۲۲۰۰۰	تیغه های خود تراش ا یمنی (از جمله تیغه های تکمیل نشده به شکل نوار).	۸۱۷	۱۰۸	۷۵۳۶	۰.۸
۲۵	۸۴۸۱۹۰۴۰	اجزاء و قطعات شیرالات بهداشتی مشمول ردیف ۸۴۸۱۸۰۱۰	۸۰۶	۱۸۲	۴۴۲۵	۰.۸
۲۶	۳۵۰۶۱۰۱۰	چسب گرما ذوب در بسته هایی که وزن خالص آنها از یک کیلوگرم بیشتر نباشد	۷۷۷	۲۴۷	۳۱۴۵	۰.۸
۲۷	۴۸۱۱۵۹۰۰	سایر کاغذ و مقوا اندوده آغشته یا پوشانده با مواد پلاستیکی بجز ردیف ۴۸۱۱۵۱۰۰	۶۷۴	۲۱۵	۳۱۳۶	۰.۷
۲۸	۲۶۰۸۰۰۱۰	سنگ روی	۵۵۵	۲۲۰۹	۲۵۱	۰.۶
۲۹	۸۱۰۴۱۱۰۰	منیزیم بصورت کار نشده، با خلوص حداقل ۹۹.۸ درصد	۵۴۸	۱۸۸	۲۹۱۶	۰.۵
۳۰	۸۵۴۳۷۰۹۰	سایر دستگاهها و ماشین های برقی دارای عمل خاص که در جای دیگری ذکر نشده باشد بجز دستگاه فلزیاب و لامپ LED	۵۱۱	۳۱	۱۶۴۷۱	۰.۵

منبع داده ها: گمرک ج.ا.

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران معاونت بررسی‌های اقتصادی

جمع‌بندی

از مجموع ارزش صادرات کالایی به عراق طی مدت مذکور، ۶۴ درصد مربوط به اقلام غیر نفتی و ۳۶ درصد مربوط به اقلام فصل ۲۷ بوده است. جهش‌هایی که در ارزش ماهانه صادرات ایران به عراق طی ۱۰ ماهه نخست ۱۳۹۹ مشاهده می‌شود، می‌تواند ناشی از نوسانات صادرات اقلام نفتی به این کشور باشد.

باتوجه به فهرست اقلام عمده وارداتی از عراق، به نظر می‌رسد کشور عراق به دلیل عدم توسعه صنعتی، مبدا اصلی تولید بخش اعظم این اقلام نیست و به عنوان کشور واسطه و ذینفع در واردات ایران عمل می‌کند.

با توجه به تراز تجاری ۶.۳ میلیارد دلاری ایران با عراق و سهم بالای صادرات به این کشور در مقایسه با واردات از آن، یکی از راهکارهای توسعه صادرات در این بازار، انعقاد موافقتنامه تجارت آزاد میان ایران و عراق است.

گروه کالاهایی که بیشترین متوسط رشد مثبت ماهانه صادرات را داشته‌اند، عبارتند از:

- کف‌پوش‌های غیرمخملی با کد تعرفه ۵۷۰۲۹۲۰۰
- میله‌های آهنی یا فولادی با کد تعرفه ۷۲۱۴۲۰۰۰
- پروفیل بامقطع | از آهن یا فولاد غیر ممزوج با کد تعرفه ۷۲۱۶۳۲۰۰
- کاشی با کد تعرفه ۶۹۰۷۲۲۰۰

طی ۱۰ ماهه نخست ۱۳۹۹، ۲۲.۳ میلیون تن کالا (بدون احتساب نفت خام) به ارزش ۶.۴ میلیارد دلار از ایران به عراق صادر شده است. با توجه به حجم این بازار که در همسایگی ایران قرار دارد، عراق شریک تجاری مهمی برای ایران محسوب می‌شود.

آمار متناظری برای ۱۰ ماهه نخست ۱۳۹۸ توسط گمرک به تفکیک کالا منتشر نشده، لذا امکان برآورد عوامل موثر در رشد صادرات و واردات بر حسب گروه کالایی وجود ندارد.

ترکیب کالاهای عمده غیرنفتی صادراتی به عراق نشان می‌دهد اغلب این کالاها، مصرفی و بعضاً واسطه‌ای هستند و کالای سرمایه‌ای در بین این اقلام به چشم نمی‌خورد.

گروه کالاهایی که بیشترین متوسط رشد منفی ماهانه صادرات را داشته‌اند، عبارتند از:

- گوجه فرنگی با کد تعرفه ۰۷۰۲۰۰۰۰
- تخم خوراکی پرندگان با کد تعرفه ۰۴۰۷۲۱۱۰
- خربزه با کد تعرفه ۰۸۰۷۱۹۰۰
- سیب تازه با کد تعرفه ۰۸۰۷۱۱۰۰